

Μάθημα: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2025

Εισηγητές: ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ, ΤΣΟΥΡΑΠΑΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ, ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2025-2026

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ

ΘΕΜΑΤΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Το μήνυμα του Θεόδωρου Τερζόπουλου για την Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου 2025
(κείμενο ελαφρώς διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης)

«Μπορεί το θέατρο να **αφουγκραστεί** το SOS που εκπέμπει η εποχή μας, σε έναν κόσμο με πτωχοποιημένους **πολίτες**, έγκλειστους στα κελιά της εικονικής πραγματικότητας, περιχαρακωμένους στην **ασφυκτική** ιδιώτευσή τους; Σε έναν κόσμο με ρομποτοποιημένες υπάρξεις μέσα σε ένα ολοσχερές σύστημα ελέγχου και καταστολής σε όλο το φάσμα της ζωής;

Ανησυχεί το θέατρο για την οικολογική καταστροφή, την **αύξηση** της θερμοκρασίας της γης, τις **τεράστιες** απώλειες της βιοποικιλότητας, τη μόλυνση των ωκεανών, το λιώσιμο των πάγων, την αύξηση των δασικών πυρκαγιών και τα ακραία καιρικά φαινόμενα; Μπορεί το θέατρο να γίνει ένα ενεργό κομμάτι του οικοσυστήματος; Το θέατρο παρακολουθεί τα φαινόμενα των ανθρώπινων επιπτώσεων στον πλανήτη εδώ και πολλά **χρόνια**, αλλά δυσκολεύεται να συνδιαλλάγει με αυτό το πρόβλημα.

Πολλοί από εμάς διερωτόμαστε αν αγωνιά το θέατρο για την ανθρώπινη κατάσταση όπως αυτή διαμορφώνεται τον 21ο αιώνα στον οποίο ο πολίτης άγεται και φέρεται από πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα, από δίκτυα ενημέρωσης και εταιρείες **διαμόρφωσης** κοινής γνώμης. Όπου τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όσο και αν

διευκολύνουν, αποτελούν το μεγάλο άλλοθι της επικοινωνίας, γιατί προσφέρουν την απαραίτητη απόσταση ασφαλείας από τον Άλλον; Ένα **διάχυτο** αίσθημα φόβου απέναντι στον Άλλον, τον διαφορετικό, τον Ξένο, κυριαρχεί στις σκέψεις και τις πράξεις μας.

Μπορεί το θέατρο να λειτουργήσει ως ένα εργαστήρι συνύπαρξης των διαφορετικοτήτων, χωρίς να λάβει υπόψιν του το τραύμα που αιμορραγεί;

Το τραύμα αιμορραγεί και μας καλεί να ανακατασκευάσουμε τον Μύθο. Κι όπως λέει ο Χάινερ Μύλλερ, «ο μύθος είναι ένα σώρευμα, μια μηχανή, στην οποία μπορούν να προσαρτώνται συνεχώς καινούργιες κι άλλες μηχανές. Μεταφέρει την ενέργεια ώσπου η φρενήρης ταχύτητα να ανατινάξει τον κύκλο του πολιτισμού» και, θα πρόσθετα, τον κύκλο της βαρβαρότητας.

Μπορεί ο προβολέας του θεάτρου να φωτίσει το κοινωνικό τραύμα και να πάψει να φωτίζει παραπλανητικά τον εαυτό του;

Είναι ερωτήματα που δεν επιδέχονται οριστικές απαντήσεις, επειδή το θέατρο υπάρχει και μακροημερεύει χάρη στα αναπάντητα ερωτήματα.

Ερωτήματα που πυροδότησε ο Διόνυσος, περνώντας απ' τον γενέθλιο τόπο του, τη θυμέλη του αρχαίου θεάτρου, και συνεχίζοντας σιωπηλός το προσφυγικό ταξίδι του σε τοπία πολέμου, σήμερα, την παγκόσμια ημέρα του θεάτρου.

Ας κοιτάξουμε στα μάτια τον Διόνυσο, τον εκστατικό θεό του θεάτρου και του Μύθου, που ενώνει το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον· τέκνο δύο γεννήσεων, του Δία και της Σεμέλης, εκφραστής ασαφών ταυτοτήτων, γυναίκα και άνδρας, οργισμένος και πρᾶος, θεός και ζώο, στο **μεταίχμιο** μεταξύ τρέλας και λογικής, τάξεως και χάους, ακροβάτης στο όριο της ζωής και του θανάτου. Ο Διόνυσος θέτει το θεμελιώδες οντολογικό ερώτημα «περί τίνος πρόκειται», ερώτημα που ενεργοποιεί τον δημιουργό προς την κατεύθυνση μιας ολοένα βαθύτερης έρευνας της ρίζας του μύθου και των πολλαπλών διαστάσεων του ανθρώπινου αινίγματος.

Χρειαζόμαστε νέους τρόπους αφήγησης που θα **αποσκοπούν** στην καλλιέργεια της μνήμης και στη διαμόρφωση μιας νέας ηθικής και πολιτικής ευθύνης, με στόχο την έξοδο από την πολύμορφη δικτατορία του σημερινού μεσαίωνα.»

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α

(Όλες οι απαντήσεις να μεταφερθούν στο απαντητικό σας φύλλο)

1. Να χαρακτηρίσετε ως Σωστές ή Λανθασμένες τις παρακάτω προτάσεις με βάση το νόημα του κειμένου σημειώνοντας Σ ή Λ:

α. Το θέατρο παρακολουθεί τα φαινόμενα των ανθρώπινων επιπτώσεων στον πλανήτη, αλλά δυσκολεύεται να πραγματευτεί το ζήτημα.

β. Η κοινωνία διακατέχεται από αίσθημα ασφάλειας και αποδοχής απέναντι στον διαφορετικό.

γ. Σύμφωνα με τον Χάινερ Μύλλερ, ο μύθος είναι μια μηχανή η οποία απορρίπτει την προσάρτηση καινούριων μηχανών.

δ. Το θέατρο υπάρχει και μακροημερεύει μέσω της απάντησης όλων των ερωτημάτων.

ε. Η μνήμη πρέπει να καλλιεργηθεί ώστε να διαμορφωθεί μια νέα ηθική και πολιτική ευθύνη.

(Μονάδες 10)

2. Ο συγγραφέας ισχυρίζεται ότι «Όπου τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όσο και αν διευκολύνουν, αποτελούν το μεγάλο άλλοθι της επικοινωνίας, γιατί προσφέρουν την απαραίτητη απόσταση ασφάλειας από τον Άλλον; Ένα διάχυτο αίσθημα φόβου απέναντι στον Άλλον, τον διαφορετικό, τον Ξένο, κυριαρχεί στις σκέψεις και στις πράξεις μας».

Εσείς συμμερίζεστε αυτή τη γνώμη; **(Μονάδες 4)**

Ποιοι είναι, κατά τη γνώμη σας, οι κίνδυνοι από τις ρατσιστικές θεωρίες και αντιλήψεις; (Να δώσετε μια απάντηση σε ένα κείμενο 100-120 λέξεων)

(Μονάδες 6)

(Μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Β

(Όλες οι απαντήσεις να μεταφερθούν στο απαντητικό σας φύλλο)

1. Να χαρακτηρίσετε το είδος της σύνδεσης μεταξύ των προτάσεων στο παρακάτω χωρίο (2^η παράγραφος):

«Το θέατρο παρακολουθεί τα φαινόμενα των ανθρώπινων επιπτώσεων στον πλανήτη εδώ και πολλά χρόνια, αλλά δυσκολεύεται να συνδιαλλαγεί με αυτό το πρόβλημα».

(Μονάδες 4)

2. Στο παρακάτω χωρίο (7^η παράγραφος), να εντοπίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις και να τις αναγνωρίσετε πλήρως (εισαγωγή, εξάρτηση, συντακτικός ρόλος):

«Είναι ερωτήματα που δεν επιδέχονται οριστικές απαντήσεις, επειδή το θέατρο υπάρχει και μακροημερεύει χάρη στα αναπάντητα ερωτήματα».

(Μονάδες 6)

3. «Πολλοί από εμάς διερωτόμαστε αν αγωνιά το θέατρο για την ανθρώπινη κατάσταση όπως αυτή διαμορφώνεται τον 21^ο αιώνα, στον οποίο ο πολίτης άγεται και φέρεται από πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα, από δίκτυα ενημέρωσης και εταιρείες διαμόρφωσης κοινής γνώμης».

Στο παραπάνω χωρίο:

α. Να εντοπίσετε την κύρια πρόταση. (μονάδες 2)

β. Να εντοπίσετε όλες τις δευτερεύουσες προτάσεις και να τις χαρακτηρίσετε πλήρως.
(μονάδες 8)

(Μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Γ

Όλες οι απαντήσεις να μεταφερθούν στο απαντητικό σας φύλλο

1. Να τοποθετήσετε τις παρακάτω ονοματικές φράσεις του κειμένου στην πτώση και τον αριθμό που ζητείται:

α. πτωχοποιημένους πολίτες (1^η παράγραφος) (γεν. πληθυντικού) :

β. ολοσχερές σύστημα (1^η παράγραφος) (ονομαστική πληθυντικού) :

γ. φρενήρης ταχύτητα (5^η παράγραφος) (αιτιατική πληθυντικού) :

δ. ασαφών ταυτοτήτων (9^η παράγραφος)(γενική ενικού) :

ε. θεμελιώδες ερώτημα (9^η παράγραφος) (αιτιατική ενικού) :

(Μονάδες 5)

2. Σας δίνονται οι παρακάτω λέξεις του κειμένου (για τη διευκόλυνσή σας έχουν υπογραμμιστεί στο κείμενο με κυματοειδή γραμμή)

πολίτες, χρόνια, λάβει, μάτια, διαμόρφωση

α. Να γράψετε τα τονικά τους παρώνυμα.

β. Να εντάξετε κάθε μια λέξη (και τις λέξεις του κειμένου και τα τονικά τους παρώνυμα) σε μια περίοδο λόγου όπου θα αναδεικνύεται η σημασία τους.

(Μονάδες 5)

3. Να γράψετε από ένα συνώνυμο για τις παρακάτω λέξεις του κειμένου (με έντονα γράμματα), χωρίς να αλλοιώνεται το νόημα: **αφουγκραστεί, ασφυκτική, διαμόρφωσης, διάχυτο, μεταίχμιο, αποσκοπούν.**

(Μονάδες 3)

4. Σας δίνονται οι παρακάτω λέξεις από το κείμενο (Προσοχή: Να λάβετε υπόψη σας το συγκεκριμένο γλωσσικό περιβάλλον):

Α. Το αντώνυμο του ουσιαστικού «αύξηση» (2^η παράγραφος) είναι:

α. περιστολή

β. μείωση

γ. ένδεια

δ. έλλειψη

- Β. Το αντώνυμο του επιθέτου «τεράστιες» (2^η παράγραφος) είναι:
- α. ελάχιστες
 - β. υπέρμετρες
 - γ. μικροσκοπικές
 - δ. υπερμεγέθεις

- Γ. Το αντώνυμο του ρήματος «να φωτίσει» (6^η παράγραφος) είναι:
- α. να αναδειξεί
 - β. να αναστήσει
 - γ. να συσκοτίσει
 - δ. να κουκουλώσει

(Μονάδες 1,5)

5. Σας δίνονται τα παρακάτω χωρία από το κείμενο. Στις υπογραμμισμένες φράσεις να εντοπίσετε τη λειτουργία της γλώσσας. Στη συνέχεια, να φτιάξετε δυο νέες προτάσεις (μία για την κάθε λέξη) με την αντίθετη λειτουργία, **διατηρώντας το μέρος του λόγου** (προσαρμόζοντάς το, ωστόσο, κατάλληλα στο γλωσσικό περιβάλλον που θα δημιουργήσετε).

«Αγωνιά το θέατρο για την ανθρώπινη κατάσταση όπως αυτή διαμορφώνεται τον 21ο αιώνα...»

«...που θα αποσκοπούν στην καλλιέργεια της μνήμης και στη διαμόρφωση μιας νέας ηθικής και πολιτικής ευθύνης...»

(Μονάδες 3)

6. Σας δίνονται οι παρακάτω λέξεις του κειμένου. Με το β' συνθετικό τους να φτιάξετε μια νέα σύνθετη λέξη: πτωχοποιημένους, διαμόρφωσης, πυροδότησε, παγκόσμια, ακροβάτης.

(Μονάδες 2,5)

ΟΜΑΔΑ Δ

Παραγωγή Λόγου

Με αφορμή τις σκέψεις του Θεόδωρου Τερζόπουλου για τις κοινωνικές προεκτάσεις του θεάτρου, γράψτε μια ομιλία (περίπου 300 λέξεων), την οποία θα εκφωνήσετε σε εκδήλωση που διοργανώνει το Σχολείο σας την 21^η Μαρτίου, Παγκόσμια Ημέρα κατά του Ρατσισμού. Στην ομιλία σας αυτή:

- α. να αναφερθείτε στις αιτίες διαμόρφωσης των ρατσιστικών αντιλήψεων (3 αιτίες) και
- β. στους τρόπους με τους οποίους αυτές μπορούν να αντιμετωπιστούν (3 τρόποι).

(Μονάδες 40)

ΟΔΗΓΙΕΣ

- ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΝΑ ΔΟΘΟΥΝ ΣΤΟ ΑΠΑΝΤΗΤΙΚΟ ΦΥΛΛΟ ΚΑΙ ΟΧΙ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ ΦΥΛΛΑΔΙΟ.
- ΝΑ ΓΡΑΦΕΤΕ ΣΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΑΣ ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟ ΤΗΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ ΜΕ ΟΠΟΙΑ ΣΕΙΡΑ ΘΕΛΕΤΕ.
- ΝΑ ΜΗ ΓΡΑΨΕΤΕ ΠΟΥΘΕΝΑ ΣΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΑΣ ΤΟ ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΑΣ.
- ΝΑ ΓΡΑΨΕΤΕ ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΑΣ ΜΕ ΜΠΛΕ Η ΜΑΥΡΟ ΣΤΥΛΟ ΜΕ ΜΕΛΑΝΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΣΒΗΝΕΙ.
- ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΜΕΝΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΔΕΚΤΗ.

Οι Καθηγητές

Η Διευθύντρια

Θωμοπούλου Μαργαρίτα
&
Τσουραπάς Νεκτάριος
Φιλολογοί

Πολυζώη Νίκη
Χημικός

ΕΥΧΕΣ ΓΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

